

Zemkopības ministrija

Latvijas produktu tirgus spēks pārtikas ķēdēs

Rigonda Krieviņa

ZM Valsts sekretāra vietniece

25.03.2021.

Zemkopības ministrija

Saturs

1. Globālie izaicinājumi pārtikas ķēdē
2. ES *Zaļā kursa* mērķi
3. Pārtikas ķēdes stūrakmeņi – augstāka pievienotā vērtība un sadarbība:
 - Latvijas pieredze kvalitatīvu produktu ražošanā
 - Latvijas pieredze sadarbības veicināšanā
4. Nākamais KLP plānošanas periods

Zemkopības ministrija

Globālie izaicinājumi pārtikas ķēdē

*Kā šo sabalansēt?
Kā paēdināt visus, vienlaikus
saglabājot taisnīgus ienākumus
zemniekiem un domājot par
vides ilgtspēju?*

Sustainable food

*Pieaugošais cilvēku
skaits*

*Sabiedrības gaidas pēc
kvalitatīvas un
ilgtspējīgas pārtikas*

Zemkopības ministrija

augstākas
produktu cenas
VS
pārtika
mazturīgajiem
iedzīvotājiem

**Pārtikas
nodrošinājums**

samazināts liellopu skaits
VS
samazināta gaļas
produktu pieejamība

**Ražotāju
ienākumi**

**Vides
ilgtspējība**

lielāki ienākumi
VS intensīvāk izmantoti dabas resursi

Zemkopības ministrija

Kā risināt globālo izaicinājumu?

Politikas veidotājiem

- Jāpārvar domstarpības un pretrunas
- Jārod līdzsvars starp atšķirīgajām interesēm un dažādajām vērtībām
- Jāuzklausa visas ieinteresētās puses
- Jāizvairās dod priekšroku kādām atsevišķām interesēm
- Jābalstās uz pierādījumiem un zināšanām
- Jāpārskata un jāreformē politikas, kas negatīvi ietekmē vidi

Ražotājiem

- Jādomā par ilgtspējīgām ražošanas metodēm, inovācijām un piegādes ķēdēm
- Jāplāno atbildīgas investīcijas
- Jāpievēršas digitālām tehnoloģijām

Zemkopības ministrija

EK Zaļā kursa ietvaros 2030.gadam noteiktie ES mērķa rādītāji

Par 50% samazināt ķīmisko pesticīdu kopējo izmantojumu un radīto apdraudējumu un samazināt bīstamāko pesticīdu izmantojumu

Par 50 % samazināt barības vielu zudumu, turklāt nodrošinot, ka nepasliktinās augsnes auglība. Tādējādi līdz 2030.gadam mēslošanas līdzekļu izmantošana tiks samazināta par vismaz 20%

Par 50% samazināt lauksaimniecības dzīvniekiem un akvakultūrai paredzētu antimikrobiālo līdzekļu pārdevumu

25% ES lauksaimniecības zemes izmantot bioloģiskajā lauksaimniecībā
(Latvijas iecerētais mērķis – 20% 2027.gadā)

10% lauksaimniecības zemes platību padarīt par tādām, kurās ir daudzveidības ziņā augstvērtīgi ainavas elementi

100% piekļuve ātram platjoslas internetam lauku apvidos līdz 2025.gadam

Zemkopības ministrija

Zaļais kurss

Stratēģija «No
lauka līdz
galdam»

Bioloģiskās
daudzveidības
stratēģija 2030

Klimats

Dabas resursi
gaiss, ūdens augsne

Bioloģiskā daudzveidība

Eko-shēmas un agrovides
pasākumi - brīvprātīgi lauksaimniekam

KLP atbalsts nākotnē tiks virzīts ilgtspējīgu lauksaimniecību prakšu īstenošanai: mazinātu AAL lietošanu, sabalansētu mēslošanas līdzekļu lietošanu, uzlabotiem dzīvnieku turēšanas un barošanas apstākļiem, lai sniegtu ieguldījumu klimata, gaisa, bioloģiskās daudzveidības politikas mērķu izpildē, ūdens un augsnes kvalitātes uzlabošanai, veselīgas pārtikas, uzlabotu dzīvnieku veselību un samazinātu AB lietošanu.

Stratēģija «No lauka līdz galdam»

Mērķis: Virzīties uz veselīgāku un ilgtspējīgāku ES pārtikas sistēmu – Eiropas zaļā kursa stūrakmeni:

Apgādājot Eiropas iedzīvotājus ar veselīgu, cenas ziņā pieejamu un ilgtspējīgu pārtiku

Aizsargājot vidi un saglabājot biodaudzveidību

Ierobežojot klimata pārmaiņas

Radot taisnīgu ekonomisko atdevi piegādes ķēdē

Izvēršot bioloģisko lauksaimniecību

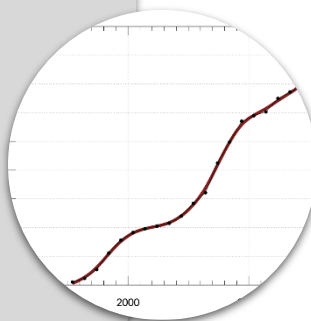

Zemkopības ministrija

Kas padara pārtikas ķēdi stiprāku?

sadarbība

augstāka
pievienotā
vērtība

Food

Manufacturing

Wholesalers

Logistics

Retailer

Consumer

Zemkopības ministrija

Paaugstinātas kvalitātes produkti

ES pārtikas kvalitātes shēmas:

- **Bioloģiskās lauksaimniecības shēma**
- **Garantēto tradicionālo īpatnību shēma**
- **Aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu shēma**
- **Aizsargātu cilmes vietu nosaukumu shēma**

Nacionālā pārtikas kvalitātes shēma

Integrētā ražošana

Latvijas produkti ES reģistros

GTĪ produkti:

- Sklandrausis
- Jāņu siers
- Salināta rudzu rupjmaize

AĢIN:

- Carnikavas nēģi
- Rucavas baltais sviests

ACVN

- Latvijas lielie pelēkie zirņi

Zemkopības ministrija

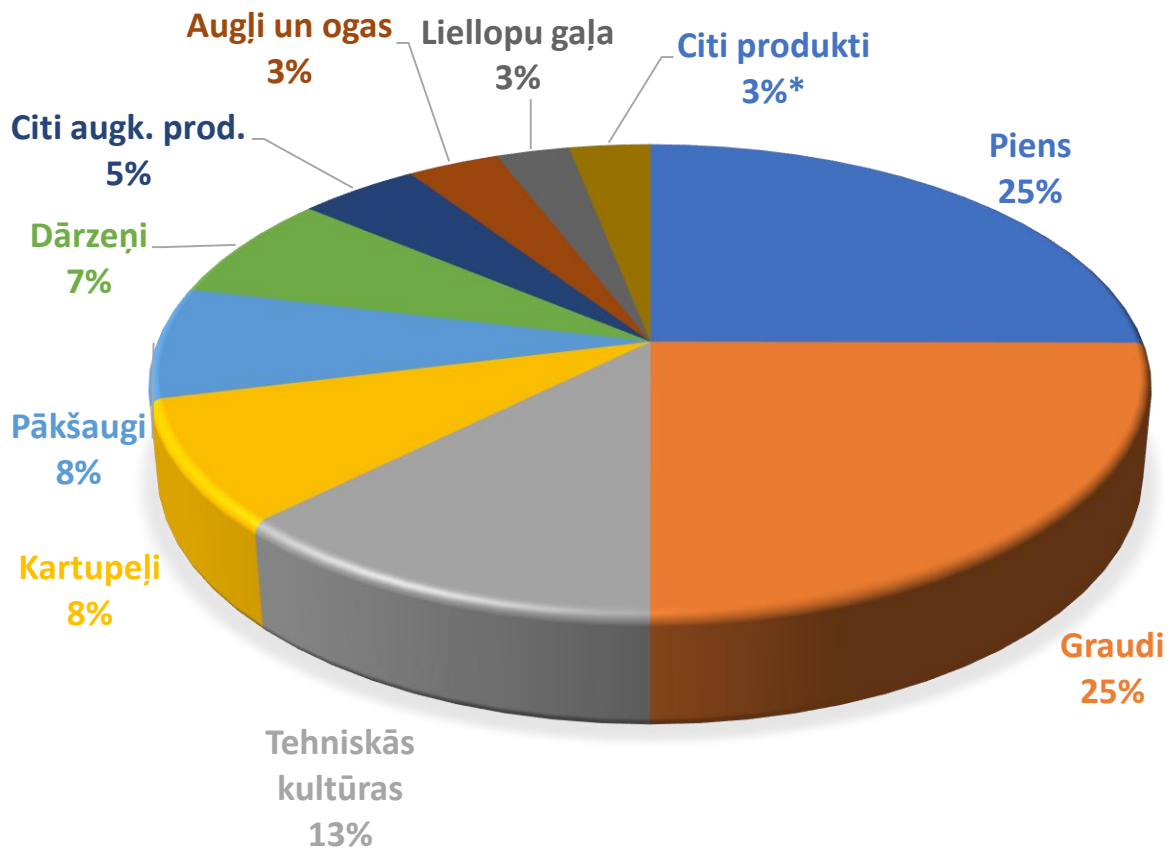
Bioloģiskā lauksaimniecības ražošana

Bioloģiskās I/s produkcijas vērtības struktūra 2019. gadā

2019.gadā Latvija atrodas 6. vietā (14,79%) Eiropas Savienībā bioloģiski sertificēto platību ziņā (pēc īpatsvara procentos LIZ kopējā platībā).

Laika periodā no 2012.-2019. gadam bioloģiski sertificētās platības Latvijā ir palielinājušās 2,4 reizes (no 196 tūkst. ha līdz 475 tūkst. ha).

*biškopības produkti, putnu gaļas, olas, cūkgaiļa

Zemkopības ministrija

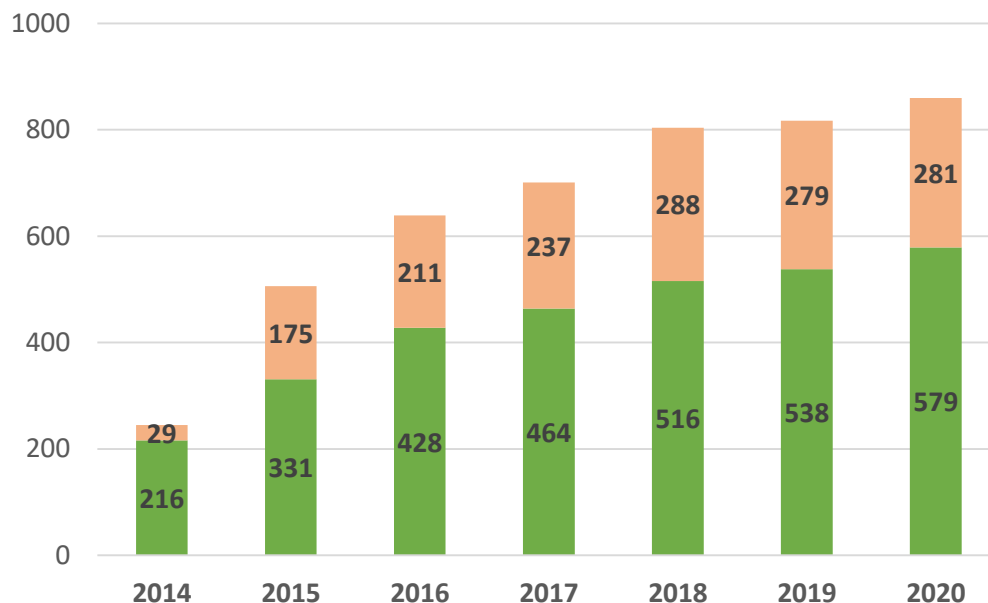
Ražotāji arvien aktīvāk iesaistās Nacionālajā pārtikas kvalitātes shēmā

2020. gadā NPKS bija iesaistījušies **192 uzņēmumi**:

136 uzņēmumi ir “Zaļās karotītes” produktu ražotāji

56 uzņēmumi ir “Bordo karotītes” produktu ražotāji

Zaļās karotītes produkti

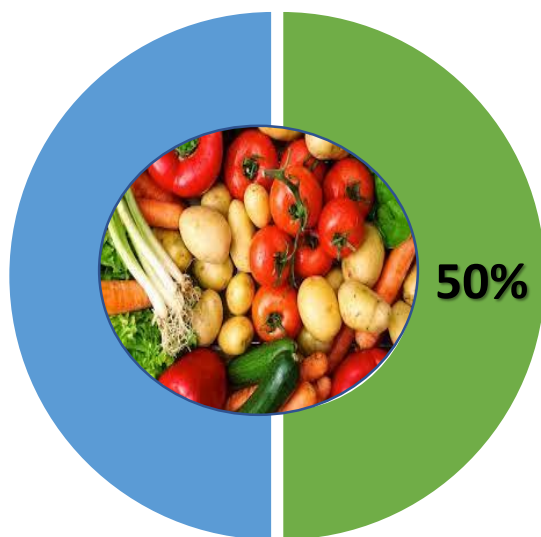
Bordo karotītes produkti

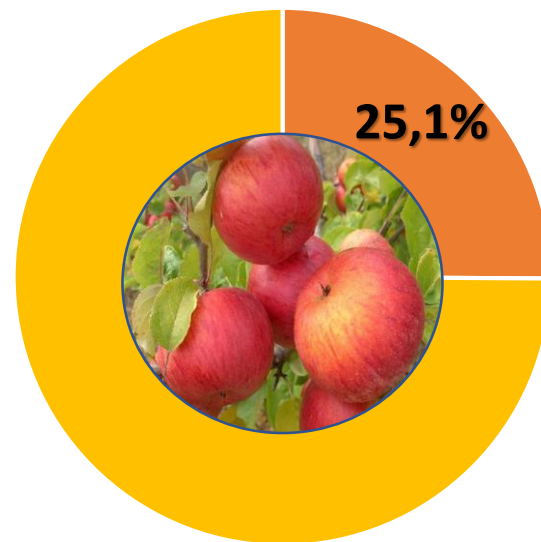
Zemkopības ministrija

Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas sistēmas attīstība

Integrētās dārzeņu platības

Integrētās augļu koku, ogulāju platības

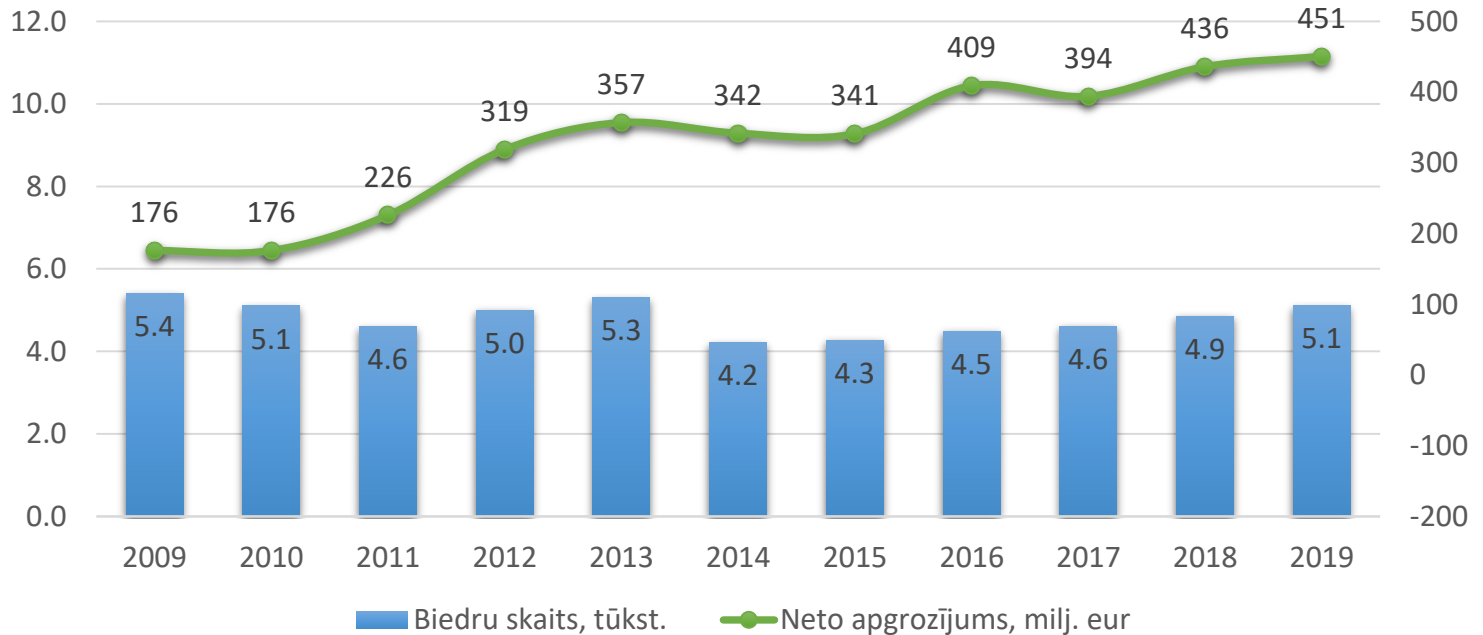

2019. gadā reģistrēti 535 lauksaimniecības kultūraugu audzētāji (saimniecības), kuri izmanto integrētās audzēšanas metodi, apsaimniekojot augļu un dārzeņu platības 6513,56 hektāru apmērā.

Kooperācijas attīstība

Zemkopības ministrija

Jāveicina:

- kooperatīvu veidošanās nozarēs, kur kooperācija vēl nav attīstīta, piemēram, gaļas, olu, biškopības, bioloģiskās produkcijas sektorā
- piena un graudu kooperatīvu konsolidācija
- pārstrāde kooperatīvos

Zemkopības ministrija

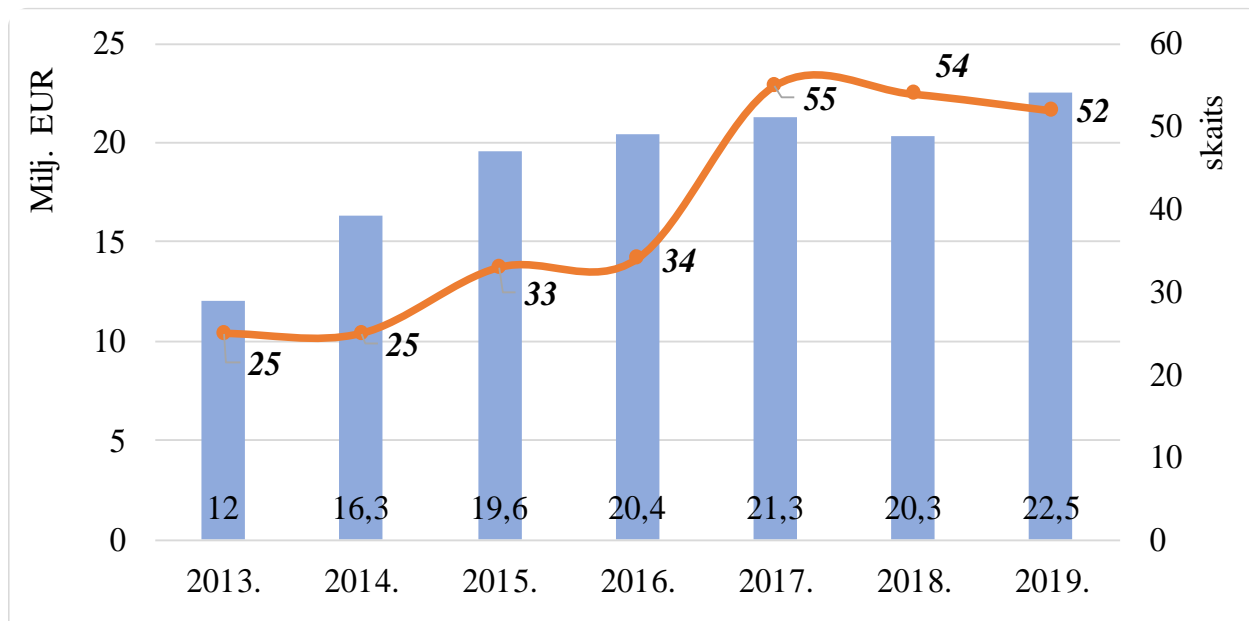
Augļu un dārzeņu ražotāju organizāciju darbība

2019. gadā darbojas
5 augļu un dārzeņu

RO:

- apvieno 52
biedrus;

- realizētā
produkcijas vērtība
22,5 milj. EUR

RO produkcijas
īpatsvars **pārstrādes**
produktu vērtībā -
19%

RO produkcijas īpatsvars
pārdoto **svaigo** produktu
vērtībā - **35%**

Dārzeņu nozares RO
ražo **produktus ar**
augstāku pievienoto
vērtību

Zemkopības ministrija

Latvijas uzņēmēju pieredze - saražotās produkcijas realizācijas iespējas un tendences

- ✓ Produktu e-komercijas aktivizēšanās
- ✓ Aktīva komunikācija sociālajos tīklos
- ✓ Novērtē sadarbības sniegtās priekšrocības
- ✓ Spēja pielāgoties un būt elastīgiem atbilstoši situācijai

Lauku Ceļotājs

www.celotajs.lv

Lauku tūrisma lapā www.celotajs.lv izveidota īpaša sadaļa «Latvijas lauku produktu audzētājiem un ražotājiem»

LLKC elektroniskais katalogs www.novadagarsa.lv, kas apvieno Latvijas produkcijas ražotājus.

Latvijas Bioloģiskās lauksaimniecības asociācija – tiešā pirkšana

- ✓ Latvijā darbojas **25 tiešās pirkšanas pulciņi**
- ✓ 2019. gadā pasūtījumus gatavoja vairāk nekā **120 saimniecību**
- ✓ Aktīvie pircēji – vairāk nekā **800 ģimeņu**
- ✓ **2,1 milj. eiro** – interneta platformas <https://virtuve.tiesapirksana.lv/> kopējais apgrozījums no 2015.-2019. gadam (ne visi pulciņi darbojas šajā sistēmā)

Pārdotās produkcijas sadalījums:

- dārzeņi, augļi, ogas – 45 % (644 157 eiro);
- gaļa – 12 % (563 499 eiro);
- piena produkti – 16 % (266 509 eiro);
- citi – 27 % (650 760 eiro)

DRAUDZĪBA. BRĪVPRĀTĪBA. VIDEI DRAUDZĪGA PĀRTIKA.

Zemkopības ministrija

Nākamais KLP plānošanas periods

Zemkopības ministrija

Specifiskie mērķi, kas īstenojami ar KLP atbalstu

HORIZONTĀLAIS MĒRĶIS – ZINĀŠANAS, KONSULTĀCIJAS, INOVĀCIJAS

EKONOMIKAS MĒRĶI

TAISNĪGI
IENĀKUMI

PALIELINĀT
KONKURĒTSPĒJU

LĪDZSVAROT VARU
PĀRTIKAS ĶĒDĒ

VIDES MĒRĶI

RĪCĪBA KLIMATA
JOMĀ

VIDRŪPE

SAGLABĀT AINAVAS
UN BIODAUDZVEIDĪBU

SOCIĀLIE MĒRĶI

SEKMĒT
PAAUDŽU MAIŅU

PLAUKSTOŠI
LAUKU APVIDI

PĀRTIKAS KAVLITĀTE
UN VESELĪBA

Zemkopības ministrija

Plānotās rīcības pārtikas kvalitātes un ilgtspējas uzlabošanai

- ✓ *Investīcijas **dzīvnieku labturības un biodrošības** uzlabošanai, kā arī agrovides pasākumi dzīvnieku labturībai klimata mērķu kontekstā;*
- ✓ *Eko-shēmas un agrovides pasākumi, lai sekmētu **ilgtspējīgas saimniekošanas prakses**, kā rezultātā samazinātos arī **augu aizsardzības līdzekļu lietošana**;*
- ✓ *Atbalsts kvalitātes shēmu produktu virzībai tirgū*

- ✓ *LEADER atbalsts:*
 - ✓ *Zaļā iepirkuma nodrošināšanai un veicināšanai*
 - ✓ *Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvām (uzņēmējdarbības atbalsts)*

Zemkopības ministrija

Plānotās rīcības rīcības pārtikas piegādes ķēdes līdzsvarošanai (sadarbībai)

- ✓ Atbalsts ražotāju organizācijām
- ✓ Izveides atbalsts (tikai atbilstīgām kooperatīvām sabiedrībām)

Tāpat varēs startēt uz šādām programmām:

- ✓ Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos
- ✓ Investīcijas pārstrādē
- ✓ Zināšanu / konsultāciju atbalsts

Zemkopības ministrija

«Mēs neaugam, kad viss notiek vienkārši, mēs augam, kad saskaramies ar izaicinājumiem.»

Paldies par uzmanību!